

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра здоров'я, фізичної терапії,
реабілітації та ерготерапії

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ
ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
ПЕРШОГО (бакалаврського) ТА ДРУГОГО
(магістерського) ОСВІТНІХ РІВНІВ**

Суми-2023

УДК 378.147.091.3:378.22:[615.8:614](072)

З-42

*Рекомендовано до друку Вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 7 від 30 січня 2023 року)*

Укладачі:

- О. М. Звіряка** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії.
- Ю. М. Малярова** – кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії.
- Т. В. Бугаєнко** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії.

Рецензенти:

- О. А. Томенко** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури.
- В. І. Поцелуєв** – кандидат медичних наук, доцент, директор КНП «Клінічна лікарня Святого Пантелеймона» Сумської міської ради, спеціаліст з організації і управління охорони здоров'я вищої категорії, Заслужений лікар України.

Звіряка О.М., Малярова Ю.М., Бугаєнко Т.В.

З-42 Методичні рекомендації до підготовки та захисту кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) та другого (магістерського) освітніх рівнів. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2023. – 66 с.

Методичні рекомендації роз'яснюють основні положення щодо написання кваліфікаційних робіт для студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах України за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія (галузь знань 22 Охорона здоров'я) згідно державних стандартів та вимог до наукових досліджень.

УДК 378.147.091.3:378.22:[615.8:614](072)

© Звіряка О.М., Малярова Ю.М.,
Бугаєнко Т.В., 2023
© ФОП Цьома С.П., 2023

Зміст

ПЕРЕДМОВА	5
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
1.1. Поняття і функції кваліфікаційної роботи.....	6
1.2. Загальний зміст кваліфікаційної роботи.....	7
2. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	9
2.1. Керівництво кваліфікаційним проектом	9
2.2. Зобов'язання студента	10
2.3. Вибір теми роботи	10
2.4. Складання індивідуального календарного плану.....	11
2.5. Пошук та опрацювання джерел	12
2.6. Загальна методика проведення дослідження	13
3. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	
Й МЕТОДИКА НАПИСАННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ	14
3.1. Загальні вимоги до структування.....	14
3.2. Вступ.....	14
3.3. Теоретичний розділ (розгляд основних етапів наукової думки за розв'язуваною проблемою (завданням)....	20
3.4. Методи дослідження	21
3.5. Організація дослідження.....	25
3.6. Результати дослідження та їх обговорення.....	26
3.7. Висновки.....	29
3.8. Список використаних джерел, додатки	29
4. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	31
4.1. Загальні вимоги	31
4.2. Оформлення титульного аркуша	31
4.3. Оформлення змісту та переліку умовних скорочень / позначень	32
4.4. Оформлення заголовків структурних одиниць	32
4.5. Оформлення нумерації.....	33
4.6. Оформлення таблиць	34
4.7. Оформлення рисунків	34
4.8. Оформлення додатків	35
5. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ І ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	36
5.1. Підготовка роботи до захисту.....	36
5.2. Висновок наукового керівника та рецензування.....	37
5.3. Підготовка доповіді та презентації до захисту.....	38

5.4. Захист	39
5.5. Оцінювання	40
6. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	41
7. ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ	42
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	44
ДОДАТКИ.....	45

ПЕРЕДМОВА

Українська система вищої освіти покликана забезпечити підготовку фахівців високого рівня за різними спеціальностями, на які є суспільний попит. З огляду на необхідність суттєвих соціально-економічних перетворень у нашій державі постає питання підвищення якості підготовки фахівців, приведення її у відповідність до міжнародних вимог. Євроінтеграційні устремління України та відповідні процеси в різних сферах життя вимагають впровадження в систему освіти європейських норм і стандартів, що з часом дозволить українській інтелігенції міцно увійти до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього середовища. Іншим важливим завданням сьогодення є розвиток національного інтелектуального потенціалу, який значною мірою залежить від поглибленої системної взаємодії освіти, науки, інновацій.

Навчання студентів за спеціальністю «фізична терапія, ерго-терапія» передбачає активне виконання самостійної роботи у позанавчальний час, значення якої з огляду на сучасні вимоги неухильно підвищується. Це зумовлено необхідністю формування у студентів творчого, новаторського підходу до роботи за фахом на основі глибокого знання науково-теоретичних основ. Основним завданням самостійної роботи є виховання у студентів прагнень та вмінь розширювати й поглиблювати свої професійні знання, вдосконалювати вміння й навички.

Підготовка і написання кваліфікаційної роботи наприкінці навчання є підсумком усієї попередньої роботи, зокрема самостійної, в якій студент демонструє знання своєї спеціальності, ерудицію, комплексне системне мислення, володіння методами математичної статистики, вміння вирішувати проблемні ситуації, моделювати нові напрями розвитку галузі. Дані методичні рекомендації мають на меті уніфікацію, нормування та раціоналізацію роботи над кваліфікаційним проектом бакалавра та магістра за спеціальністю «фізична терапія, ерготерапія».

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Поняття і функції кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота студента – це навчально-наукове дослідження, яке виконується на завершальному етапі отримання освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» або «магістр». Відповідно, розрізняють бакалаврську та магістерську роботи.

Кваліфікаційна робота повинна мати комплексний характер. У ній максимально відображаються набуті протягом навчання знання, вміння й навички зі спеціальних дисциплін. Ці знання й уміння в кваліфікаційній роботі систематизуються, закріплюються, розширюються. Водночас студент набуває навичок вирішувати конкретні наукові, професійні та інші завдання.

Кваліфікаційна робота, що виконується за спеціальністю «фізична терапія, ерготерапія», у більшості випадків передбачає проведення емпіричного дослідження в галузі охорони здоров'я. Крім того, вона повинна містити результати вивчення літературних джерел методом теоретичного аналізу, відбивати нові підходи до групування, систематизації, узагальнення теоретичних даних з теми і проблем проекту, нові види, типи, форми, методи й засоби організації та проведення фізичної і соціальної реабілітації.

На відміну від курсової роботи в бакалаврській роботі студент повинен інтегрувати знання з усіх навчальних дисциплін, використати більше методів дослідження, сформулювати пропозиції щодо вдосконалення заходів фізичної терапії та ерготерапії в системі охорони здоров'я.

Автор кваліфікаційної роботи магістра (магістерської роботи) повинен, крім іншого, продемонструвати свою наукову кваліфікацію, вміння самостійно здійснювати наукові розвідки, розв'язувати конкретні наукові завдання. Отже, така робота повинна мати, крім теоретичного і практичного значення, певний ступінь наукової новизни за фахом «фізична терапія, ерготерапія» в галузі охорони здоров'я. Вона має характер, з одного боку, узагальнення накопичених знань і практичного досвіду за конкретними темами й напрямками діяльності; а з іншого – самостійного оригінального наукового дослідження студента. Магістерська робота дозволяє оцінити рівень методичної та наукової підготовленості студента до самостійної творчої роботи за своїм фахом.

Відмінності магістерської роботи від дисертаційної (на здобуття наукового ступеня кандидата наук) полягають у тому, що вона є навчально-дослідницькою працею лише з окремими елементами наукових підходів. В основу такої роботи закладено насамперед моделювання практично відомих раніше рішень. Вона покликана сприяти вдосконаленню професійної підготовки майбутніх фахівців з обраної спеціальності.

Особливість кваліфікаційної роботи як форми письмової та усної звітності за проведене навчання полягає в тому, що студент протягом певного періоду часу (близько трьох-чотирьох місяців для бакалаврської та близько шести місяців для магістерської роботи) самостійно вивчає певну конкретну проблему, визначає практичні способи її вирішення, проводить теоретичні та експериментальні дослідження. Спираючись на відомості з літературних та електронних джерел, здобуті знання з усіх спеціальних дисциплін, які вивчалися, попередній практичний досвід, автор формулює власні висновки та пропозиції щодо покращення окремих елементів реабілітації в системі охорони здоров'я та соціальної сфери України.

1.2. Загальний зміст кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційне дослідження оформлюється у вигляді наукової роботи, написаної державною мовою. Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, результати одержані із використанням новітніх методів теоретичного й експериментального дослідження і спрямовані на створення нових технологій (зокрема, освітніх технологій), приладів, обладнання тощо. Робота повинна розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та можливість впровадження в сферу практичної діяльності.

Загальний зміст кваліфікаційної роботи за спеціальністю «фізична терапія, ерготерапія» повинен висвітлювати питання щодо сучасного стану дослідженості порушеної проблеми (технології реабілітаційної допомоги з відновлення/підтримки рухової активності, функціональних можливостей та участі в

повсякденному житті різним категоріям населення; використання засобів, методів та форм фізичної терапії та ерготерапії в клініко-реабілітаційних умовах; використання науково-доказових даних при вирішенні поставлених завдань).

Кваліфікаційна робота є основним документом, на підставі захисту якого та успішного складання комплексного екзамену з профільної спеціалізованої освітньо-професійної програми Екзаменаційна комісія приймає рішення про Атестацію здобувачів вищої освіти.

Згідно з рішенням ЕК університет присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, ступінь бакалавра з фізичної терапії, ерготерапії та присвоює кваліфікацію «Фахівець з фізичної терапії, ерготерапії» та другому (магістерському) рівні вищої освіти, ступінь магістра з фізичної терапії, ерготерапії та присвоює кваліфікацію «Фізичний терапевт».

2. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Керівництво кваліфікаційним проєктом

Для практичного керівництва кваліфікаційним проєктом кожному студентові призначається науковий керівник із числа професорсько-викладацького складу випускової кафедри. Для освітнього ступеня «бакалавр» науковий керівник може призначатися з числа старших викладачів, викладачів та асистентів, які мають стаж науково-педагогічної діяльності не менш ніж 3 роки. Для освітнього ступеня «магістр» науковий керівник призначається з числа кандидатів і докторів наук, доцентів і професорів.

На керівника кваліфікаційного проєкту покладаються такі обов'язки: 1) надання студентові індивідуальних інструктажів та консультацій на його вимогу щодо вибору теми, визначення завдань, об'єкта і предмета дослідження, підготовки роботи; 2) надання студентові практичної допомоги зі складання індивідуального плану та календарного графіка підготовки на весь період виконання роботи; 3) надання студентові рекомендацій щодо вибору та користування необхідними літературними та електронними джерелами, архівними матеріалами тощо; 4) на вимогу студента організації консультування з іншими фахівцями з обраної теми роботи; 5) здійснення поточного контролю перебігу та якості написання окремих розділів роботи; 6) перевірки виконаної кваліфікаційної роботи відповідно до стандартних вимог; 7) підготовки відгуку про виконану роботу.

В окремих випадках науковий керівник може виступити на кафедрі з пропозицією про запрошення до обговорення деяких робочих питань, пов'язаних з підготовкою кваліфікаційної роботи, консультантів з інших вищих навчальних закладів або установ. Протягом підготовки кваліфікаційного проєкту він робить акцент на підтримуванні самостійної роботи студента, але при цьому не нав'язує останньому власних ідей і власного бачення вирішення тих чи інших проблем, не заважає самостійним проявам творчості студента.

2.2. Зобов'язання студента

На студента, який готує кваліфікаційну роботу, покладаються такі обов'язки:

- 1) готувати всі розділи роботи в терміни, визначені в узгодженому з науковим керівником календарному графіку;
- 2) виконувати всі необхідні поради та рекомендації наукового керівника;
- 3) систематично відвідувати консультації, узгоджені з науковим керівником і занесені до календарного графіка виконання роботи;
- 4) на вимогу наукового керівника своєчасно здавати на перевірку та редагування зміст окремих структурних частин роботи.

Студент несе повну відповідальність за дотримання встановлених вимог до кваліфікаційної роботи (проекту) і терміну її виконання. Студент несе повну відповідальність за наукову самостійність і достовірність результатів здійсненого ним дослідження. Для допуску до захисту кваліфікаційної роботи магістра обов'язковою умовою є наявність публікацій студента-випускника у наукових виданнях, апробація результатів роботи на конференціях різного рівня (у кількості не менше 2 публікацій).

2.3. Вибір теми роботи

Кваліфікаційна робота готується відповідно до затвердженої теми, яка відбивається в її назві. Її підготовка починається саме з вибору, осмислення та обґрунтування студентом теми майбутньої роботи. Для цього необхідно попередньо ознайомитися з тематикою кваліфікаційних робіт. Вона розробляється і затверджується на засіданні випускової кафедри й повинна повністю відповідати тематиці науково-дослідницької роботи кафедри та навчальному плану спеціальності.

З переліку тем, запропонованих кафедрою, студент обирає ту, яка найбільше відповідає його навчально-виробничим інтересам та схильностям. Перевага надається темі, під час розробки якої студент може виявити максимум особистої творчості та ініціативи. Спільно з науковим керівником визначаються межі розкриття теми та перелік установ, досвід роботи яких може бути

висвітлений у дослідженні. Студент, зі свого боку, має право запропонувати власну тему, при цьому він зобов'язаний обґрунтувати доцільність підготовки роботи саме за такою темою. Теми кваліфікаційних проектів можуть також бути запропоновані зацікавленими установами, організаціями, підприємствами, які працюють у галузі охорони здоров'я. Незалежно від того, ким запропоновано тему дослідження, вона повинна бути актуальною, відповідати науковому профілю кафедри, сучасному стану та перспективам розвитку науки і практичної діяльності у даній сфері. Обрана тема може продовжувати тематику попередніх самостійних робіт студента, а тема кваліфікаційної роботи магістра – відповідно до теми кваліфікаційної роботи бакалавра.

При виборі теми студент орієнтується насамперед на можливість осмислення проблем і власну творчу інтуїцію, навіть за умови уявної обмеженості спеціальних джерел.

Назва кваліфікаційної роботи формулюється відповідно до затвердженої теми. Вона повинна бути чітко пов'язана із сутністю вирішення в роботі певних наукових і практичних проблем, вказувати на мету дослідження та його завершеність. При формулюванні назви потрібно уникати загальних слів, тавтології, штучно ускладненої термінології або термінології псевдонаукового характеру.

2.4. Складання індивідуального календарного плану

Після вибору та реєстрації теми кваліфікаційної роботи студентом складається індивідуальний календарний план її виконання. Такий план рекомендується складати за чітко визначеною схемою, що в майбутньому істотно полегшує його виконання. Схема передбачає наявність загальної та спеціальної частин (останню доцільно оформляти у вигляді таблиці) (Додаток А).

У загальній частині позначаються назва навчального закладу, факультету та випускової кафедри, тема роботи, прізвище, ім'я, по батькові виконавця, курс, форма навчання, спеціальність, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, дати початку та орієнтовного закінчення роботи.

До спеціальної частини вносяться зміст роботи на різних етапах, орієнтовні терміни виконання та відмітки про виконання

роботи на кожному з етапів. До змісту роботи доцільно включити такі пункти: 1) вибір та обґрунтування теми; 2) опрацювання літератури та інших джерел з теми роботи; 3) визначення мети, завдань і методів дослідження; 4) опанування інноваційних методик; 5) організація та проведення власних самостійних досліджень; 6) аналіз даних, отриманих у ході дослідження; 7) написання й подання роботи на випускову кафедру за розділами; 8) підготовка до захисту, написання доповіді на захист; 9) захист роботи.

2.5. Пошук та опрацювання джерел

Найперший важливий безпосередній етап підготовки кваліфікаційної роботи пов'язаний із пошуком джерел, що містять науково-методичну інформацію з обраної тематики. При цьому студент розраховує як на доступні для нього бібліотечні фонди, так і на інформацію, яку може бути знайдено в мережі Інтернету.

Під час пошуку джерел студент орієнтується на можливості відповісти на такі загальні питання: 1) яку проблему необхідно вирішити; 2) якими можуть бути практичні наслідки вирішення цієї проблеми; 3) що вже зроблено для її вирішення, а що ще можна зробити? 4) що з даної проблематики не було враховано іншими дослідниками; 5) які існують способи вирішення подібних проблем? На успішність пошуку джерел вказує, чи дають вони змогу більш-менш повно відповісти на ці питання.

Щоб не заплутатися у великій кількості інформації, її необхідно своєчасно грамотно фіксувати та класифікувати. Для цього студент складає паперовий (у вигляді карток) або електронний каталог знайдених джерел, які планується використати в роботі. Джерела в каталозі подаються у стислій формі за системою, зручною для пошуку. При цьому можна дотримуватися алфавітного або тематичного принципу розміщення джерел. Іноді доцільно складати одночасно як алфавітний, так і тематичний каталоги.

У ході опрацювання літературних та електронних джерел слід звертати увагу на те, чи збігається думка автора посібника, монографії, наукової статті тощо з висновками та рекомендаціями інших авторів, чи підтверджують вони або спростовують думку студента з приводу вирішення даної проблеми.

2.6. Загальна методика проведення дослідження

Перед початком підготовки письмового варіанту кваліфікаційної роботи необхідно провести власні дослідження і зібрати первинний статистичний матеріал. Це велика робота, яка формує у дослідника спеціальні знання, організаторські вміння і практичні навички теоретичної та експериментальної роботи. Її виконання вимагає від студента не тільки плідного опрацювання всього комплексу літературних та електронних джерел з даної тематики, а й вивчення сучасних методів статистичної обробки результатів дослідження.

Дослідницька робота завжди починається з планування. При цьому студент орієнтується на поставлені попередньо завдання. Загальна методика проведення дослідження допускає два шляхи розв'язання завдань – пасивний та активний. Пасивний шлях передбачає вивчення проблеми без втручання у процеси, які вивчаються. Основними науковими методами такого вивчення є аналіз джерел, педагогічне спостереження, опитування за допомогою різних методів (наприклад, анкетування), експертне оцінювання, статистична обробка матеріалів. Активний шлях вирішення завдання припускає вивчення проблеми з втручанням у процеси, які вивчаються. При цьому застосовуються експериментальні методи дослідження (лабораторні, модельні, педагогічні, паралельні, послідовні експерименти тощо). Підготовка кваліфікаційного проекту передбачає, як правило, використання обох шляхів.

Справжній науковий підхід до такого використання вимагає активної роботи зі складанням чітких планів на кожне спостереження або експеримент, чітким документуванням (протоколюванням) усієї інформації, що стосується конкретної проблеми. Весь первинний матеріал має бути системно згрупований і зберігатися до кінцевого захисту кваліфікаційної роботи. Експериментально отриманий матеріал доцільно обробляти за допомогою методів математичної статистики з використанням одномірного (порівняння середніх арифметичних величин із визначенням ступеня вірогідності різниці) або багатомірного (кореляційного, факторного й т. п.) математичного аналізу; це підвищує ступінь його достовірності. Результати такої обробки подаються, як правило, у вигляді таблиць і малюнків (графіків, діаграм тощо), що дозволяє демонструвати їх у найбільш доступній, наочній формі.

3. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ Й МЕТОДИКА НАПИСАННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ

3.1. Загальні вимоги до структурування

Кваліфікаційне дослідження оформлюється у вигляді наукової роботи, написаної державною мовою. Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Рекомендуються такі обсяги кваліфікаційних робіт: *кваліфікаційна* робота бакалавра – **35-55** сторінок (без урахування додатків); *магістерська* робота – **50-70** сторінок (без урахування додатків). Зазначені обсяги кваліфікаційних робіт можуть варіювати в межах $\pm 10\%$.

Кваліфікаційна робота (проект) чітко структурується й містить низку обов'язкових і додаткових структурних одиниць, які розташовуються в певній послідовності. До таких структурних одиниць належать: 1) титульний аркуш; 2) зміст; 3) перелік умовних скорочень (не обов'язковий); 4) вступ; 5) основна частина, що складається з розділів та підрозділів; як правило, до неї включаються розділи «Розгляд основних етапів наукової думки за розв'язуваною проблемою (завданням)», «Методи та організація дослідження», «Результати дослідження та їх обговорення»); 6) висновки; 7) список використаних джерел; 8) додатки; 9) акт впровадження результатів дослідження (обов'язково для магістрів). Структурні одиниці, які не є обов'язковими, додаються до роботи, якщо цього вимагають її зміст і принципи викладення матеріалу. Структура роботи відображається в її змісті. Кожен з цих елементів роботи, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

3.2. Вступ

Вступ розміщується в роботі після змісту або переліку умовних скорочень (за його наявності) перед першим розділом. Основною функцією, що її виконує в роботі вступ, є стисла характеристика досліджуваної теми теоретичного і прикладного значення та формулювання проблеми, яку передбачається вирі-

шити в роботі. Вступ характеризується стійкою послідовністю викладу його основних змістових частин. У ньому повинно бути розкрито: 1) актуальність теми; 2) мета і завдання дослідження; 3) об'єкт і предмет дослідження; 4) наукова новизна результатів (обов'язково для магістрів); 5) практичне значення роботи; 6) методи дослідження 7) апробація результатів дослідження (обов'язково для магістрів); 8) структура та обсяг кваліфікаційної роботи.

При обґрунтуванні актуальності теми необхідно лаконічно викласти доцільність / нагальність / своєчасність / важливість вирішення основних проблем, пов'язаних із цією темою, для розвитку сучасних напрямів фізичної терапії та ерготерапії, вдосконалення різних аспектів процесу реабілітації, навчання, оздоровлення тощо. В актуальності можуть наводитися статистичні дані щодо захворюваності, медико-соціальні наслідки захворювання (летальність, інвалідність, ускладнення тощо); світовий досвід, сучасні науково-доказові дані та дослідження конкретних науковців щодо вирішення проблеми тощо з обов'язковим виокремленням невирішених і / або суперечливих аспектів проблеми дослідження, розв'язання яких має наукову цінність / значущість на сучасному етапі. Основними методами при цьому виступають методи критичного аналізу та порівняння.

Мета дослідження співвідноситься з темою дослідження, формулюється одним реченням й узагальнено відповідає на питання, що є об'єктом і предметом дослідження, які перед ним ставляться основні завдання і яким повинен бути кінцевий результат.

Наприклад:

Мета дослідження – науково обґрунтувати і розробити алгоритм і програмне забезпечення фізичної терапії осіб з рецидивуюче-ремітуючим розсіяним склерозом на амбулаторному етапі реабілітації.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та розробити програму розвитку маніпулятивної функцій рук у дітей 8-10 років зі спастичними формами церебрального паралічу в умовах центру комплексної реабілітації.

Мета дослідження – науково обґрунтувати і розробити комплексну програму фізичної терапії військовослужбовців з наслідками вибухової ЧМТ.

Мета дослідження: обґрунтувати та розробити програму відновлення рухових функцій в постінсультних пацієнтів у післягострий період реабілітації.

У завданнях дослідження необхідно конкретизувати й найбільш повно розкрити його мету. Як правило, для досягнення мети кваліфікаційної роботи потрібно проводити дослідження на різних напрямках, які й необхідно послідовно окреслити в завданнях. Кожне з поставлених до роботи завдань повинне відповідати загальній темі дослідження, охоплювати відповідний спектр наукових пошуків і не дублювати положення, що викладаються в інших завданнях. При формулюванні завдань рекомендується використовувати такі слова: «вивчити», «визначити», «виявити», «відстежити», «встановити», «диференціювати», «діагностувати», «довести», «дослідити», «здійснити» (наприклад, аналіз), «з'ясувати», «навести», «надати» (наприклад, порівняльну характеристику), «обґрунтувати», «ознайомитися», «окреслити», «охарактеризувати», «порівняти», «проаналізувати», «провести» (наприклад, спостереження), «простежити», «розглянути», «розкрити», «розробити», «сформулювати».

Наприклад:

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати та узагальнити сучасні дані науково-методичної літератури та практичний досвід щодо фізичної терапії осіб з рецидивуюче-ремітуючим розсіяним склерозом.
2. Обґрунтувати алгоритм фізичної терапії осіб з рецидивуюче-ремітуючим розсіяним склерозом на амбулаторному етапі реабілітації.
3. Розробити програму фізичної терапії, спрямовану на підтримку та покращення рухових функцій в осіб з рецидивуюче-ремітуючим розсіяним склерозом.
4. Дослідити ефективність впливу розробленого алгоритму і програми фізичної терапії на стан рухових функцій в осіб з рецидивуюче-ремітуючим розсіяним склерозом на амбулаторному етапі реабілітації.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан дослідженості проблеми фізичної терапії дітей з церебральним паралічем.

2. Визначити особливості розвитку маніпулятивної функції рук у дітей 8-10 років зі спастичними формами церебрального паралічу.
3. Розробити поетапну програму розвитку маніпулятивної функції рук у дітей 8-10 років зі спастичними формами церебрального паралічу та оцінити її дієвість в умовах центру комплексної реабілітації.

Завдання дослідження:

1. Систематизувати та узагальнити вітчизняний та зарубіжний досвід фізичної терапії військовослужбовців з наслідками вибухової ЧМТ.
2. Визначити особливості наслідків вибухової ЧМТ у військовослужбовців.
3. Розробити програму фізичної терапії військовослужбовців з наслідками вибухової ЧМТ та перевірити її ефективність експериментальним шляхом.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження – міститься в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Наприклад:

Об'єкт дослідження – фізична терапія осіб з розсіяним склерозом.

Предмет дослідження – структура і зміст програми фізичної терапії осіб з рецидивуюче-ремітуючим РС на амбулаторному етапі реабілітації.

Об'єкт дослідження – фізична терапія та ерготерапія дітей із церебральним паралічем.

Предмет дослідження – етапи та зміст програми розвитку маніпулятивної функцій рук у дітей 8-10 років зі спастичними формами церебрального паралічу.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії військово-службовців з наслідками вибухової ЧМТ.

Предмет дослідження – зміст та алгоритм реалізації програми фізичної терапії військовослужбовців з наслідками вибухової ЧМТ.

Об'єкт дослідження – процес фізичної терапії постінсультних пацієнтів у післягострий період реабілітації.

Предмет дослідження – структурні компоненти та зміст програми відновлення рухових функцій в постінсультних пацієнтів у післягострий період реабілітації.

Кваліфікаційна робота повинна мати практичне значення і наукову новизну. Практичне значення роботи полягає в перспективі прикладного використання здобутих студентом результатів. В огляді практичного значення рекомендується вказати шляхи, методи і способи впровадження результатів дослідження в діяльність організацій і закладів, які надають послуги з фізичної терапії, ерготерапії. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджені матеріали (зразок оформлення акту впровадження наукових досліджень див. в додатках). В кваліфікаційній роботі магістра також вказується наукова новизна здобутих результатів – подається коротка інформація про нові наукові положення, запропоновані автором особисто. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше визначено, удосконалено, дістало подальший розвиток, створено нову концепцію, що узагальнює... і розвиває..., розроблено нову систему..., з використанням відомого принципу...).

Наприклад:

Наукова новизна результатів дослідження:

- науково обґрунтовано і розроблено алгоритм фізичної терапії та ерготерапії на основі МКФ, що спрямовується на розвиток маніпулятивної функцій рук у дітей 8-10 років зі спастичними формами церебрального паралічу та передбачає реалізацію проблемно-орієнтовного підходу;
- розроблено програму розвитку маніпулятивної функцій рук у дітей 8-10 років зі спастичними формами церебрального

паралічу, яка включає реабілітаційні інтервенції, дієвість яких підтверджено науково обґрунтованою практикою;

- набула подальшого розвитку фізична терапія та ерготерапія дітей з церебральним паралічем.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання розробленого алгоритму і програми розвитку маніпулятивної функції рук для розробки індивідуальних алгоритмів і програм фізичної терапії та ерготерапії дітей зі спастичними формами церебрального паралічу фахівцями з фізичної реабілітації (фізичними терапевтами, ерготерапевтами), інструкторами ЛФК, методистами закладів охорони здоров'я (спеціальних дошкільних навчально-виховних закладів та реабілітаційних центрів).

Результати дослідження впроваджено в практику діяльності Комунальної установи Сумської обласної ради – Сумського обласного центру комплексної реабілітації для дітей та осіб з інвалідністю.

Наукова новизна:

- науково обґрунтовано і розроблено програму фізичної терапії постінсультних пацієнтів на стаціонарному етапі реабілітації, яка передбачала ранню активізацію пацієнта та послідовну реалізацію функціонально-відновлювального і діяльнісно-відновлювального етапів відповідно до визначених цілей фізичної терапії;
- розроблено алгоритм фізичної терапії постінсультних пацієнтів на стаціонарному етапі реабілітації, що включав такі послідовні етапи: обстеження / виявлення ключових проблем; прогнозування / постановка SMART цілей фізичної терапії; планування / складання програми фізичної терапії; втручання / реалізація програми фізичної терапії; оцінка ефективності / досягнення цілей фізичної терапії;
- набула подальшого розвитку фізична терапія пацієнтів з гострим порушенням мозкового кровообігу.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в можливості використання алгоритму та змісту розробленої програми фізичної терапії постінсультних пацієнтів на стаціонарному етапі реабілітації – фізичними терапевтами, ерготерапевтами, лікарями та інструкторами ЛФК для розробки

індивідуальних програм фізичної терапії для пацієнтів цієї нозології в умовах стаціонарних відділень закладів охорони здоров'я.

Результати дослідження впроваджено в практику діяльності КПН «Центральна міська клінічна лікарня» Сумської міської ради.

В апробації результатів дослідження необхідно зазначити, на яких наукових форумах (конференціях, семінарах, нарадах тощо) були представлені та оприлюднені результати проведених досліджень.

Наприкінці вступу подається структура та обсяг кваліфікаційної роботи. У цій частині слід вказати структурні одиниці роботи (розділи, підрозділи, висновки тощо), розміщення в ній графічного матеріалу (таблиці, рисунки), кількість використаних джерел, аркушів основної частини роботи й додатків.

3.3. Теоретичний розділ (розгляд основних етапів наукової думки за розв'язуваною проблемою (завданням))

Призначення теоретичного розділу роботи (огляду літератури) полягає в систематизованому аналізі спеціальної літератури за обраною темою, на основі результатів якого студент робить короткі висновки щодо повноти вирішення проблемної ситуації іншими авторами. У цьому розділі розглядаються та порівнюються їхні погляди на досліджувані проблеми. Виклад матеріалу в теоретичному розділі повинен характеризуватися цілісністю і критичністю підходу або мати узагальнюючий характер. Матеріал може викладатися у хронологічній послідовності або за принципом виділення окремих тематичних блоків і проблемних питань. Відповідно, теоретичний розділ повинен бути поділений на підрозділи.

Роботу над літературним оглядом рекомендується проводити в декілька етапів: 1) пошук спеціальної літератури та інших джерел і складання відповідного каталогу; 2) осмислене опрацювання всіх зібраних джерел, в ході якого студент намагається зрозуміти основні ідеї та думки інших дослідників стосовно проблематики кваліфікаційної роботи; 3) чорновий запис основного тексту підрозділів, в якому викладаються опрацьовані теоретичні положення; 4) обробка і редагування складеного тексту.

Всі літературні та електронні джерела, на які є посилання в літературному огляді, повинні бути пронумеровані та включені у список використаних джерел.

Кожен абзац теоретичного розділу рекомендується подавати у формі порівняльного аналізу або резюме того чи іншого висновку із першоджерела з припущеннями чи висновками інших авторів. Цінність викладеного матеріалу підвищується, якщо студенту вдалося виявити суперечності у вирішенні якоїсь певної проблеми, подати якомога більше думок і поглядів на проблему, описаних у різних джерелах. Це підтверджує, що проблему до кінця ще не вирішено, отже, існує смисл подальших досліджень із даної проблематики. Якщо в реченні чи абзаці не відображається власна думка студента, після них у квадратних дужках або у вигляді виносок потрібно давати посилання на конкретне джерело або декілька джерел, з яких запозичено представлену в роботі інформацію.

Завершувати теоретичний розділ рекомендується коротким підсумком (висновок) з повторними обґрунтуваннями в лаконічній формі проблемних ситуацій, робочої гіпотези, основних положень дослідження.

3.4. Методи дослідження

Використані методи, принципи організації та зміст етапів проведення дослідження слід викладати у другому розділі роботи, який зазвичай має назву «Методи та організація дослідження». Відповідно, доцільним є поділ цього розділу на два підрозділи: «Методи дослідження» та «Організація дослідження».

У підрозділі «Методи дослідження» студент подає перелік методів дослідження, використаних для розв'язання поставлених у роботі завдань, і коротко описує, які завдання за допомогою яких методів він вирішує в роботі. Це дає можливість пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору того чи іншого конкретного методу. Як правило, в кваліфікаційній роботі застосовуються методи, які раніше вже пройшли апробацію на респектабельних вибірках і були затверджені державними інститутами. З іншого боку, студент має право застосовувати і власно розроблені методи й методики, але при цьому він зобов'язаний провести

авторські експерименти з перевірки їхньої валідності. Обираючи методи проведення дослідження, необхідно враховувати реальні можливості їх застосування в організації чи закладі, що обрані в якості основної бази проведення дослідження. Насамперед це стосується можливостей матеріального забезпечення.

Обґрунтування та підбір методів дослідження здійснюється відповідно до структури МКФ (Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я).

Наприклад:

Під час дослідження застосовувалися такі методи:

- 1) аналіз та узагальнення даних науково-теоретичної і методичної літератури з проблем фізичної терапії дітей з церебральним паралічем;
- 2) аналіз медичних карток;
- 3) система класифікації великих моторних функцій GMFCS і система класифікації мануальних здібностей / функцій руки MACS – для визначення загального рівня розвитку моторних функцій;
 - структура і функції за МКФ: вимірювання амплітуди рухів у суглобах верхніх та нижніх кінцівок методом гоніометрії; визначення ступеню спастичності м'язового тону за модифікованою шкалою Ашфорта (Modified Ashworth Scale for Grading Spasticity, modified Bohannon and Smith), оцінювання сили м'язів нижніх кінцівок за шкалою Ловетта (Lovett scale), вимірювання м'язової сили згиначів пальців рук методом кистьової динамометрії;
 - діяльність / активність і участь за МКФ: шкала для оцінки великих моторних функцій GMFM-66 (Gross Motor Function Measure 66); шкала для оцінки бімануальних функцій дрібної моторики BFMF (Bimanual Fine Motor Function);
- 4) педагогічні: педагогічне спостереження, опитування, бесіди, експеримент;
- 5) методи математичної статистики.

Під час науково-дослідної роботи застосовувалися такі методи:

1. систематизація та узагальнення даних науково-теоретичної і методичної літератури з питань фізичної терапії пацієнтів із гострим порушенням мозкового кровообігу;

2. збір анамнезу;

3. об'єктивне реабілітаційне обстеження включало:

на рівні структура / функції за МКФ :

- оцінювання ступеня тяжкості рухових порушень (сили і рухливості верхньої і нижньої кінцівки) за індексом Мотрісайті (Motricity Index);
- оцінювання ступеня спастичності м'язів верхньої і нижньої кінцівки за шкалою Ашворта (Modified Ashworth Scale for Grading Spasticity, modified Bohannon and Smith);
- оцінювання сили м'язів нижніх кінцівок і балансу за тестом Моторний контроль вертикалізації (Upright Motor Control Test (UMCT));

на рівні активність і участь:

- оцінювання функціональної мобільності (Тест «Вставай та йди» з обліком часу (Timed Up and Go test));
- оцінювання рівноваги за шкалою Берга (*Berg Balance Scale*);
- оцінювання повсякденної життєвої активності та функціональної незалежності (індекс Бартел (Bartel ADL Index));

4. педагогічні: педагогічне спостереження, інтерв'ювання, бесіда, педагогічний експеримент;

5. методи математичної статистики.

Приклади схематичного відображення методів обстеження відповідно до МКФ

Таблиця

Обстеження пацієнтів з РС в рамках структури МКФ

Методика обстеження	Домени / фактори МКФ		
	Функції	Активність	Участь
<i>Berg Balance Scale</i>		+	
Borg Rating of Perceived Exertion Scale	+		
Expanded Disability Status Scale	+	+	
Functional Independence Measure	+	+	+
Lovett Scale	+		
Modified Fatigue Impact Scale	+	+	
6 Minute Walk Test		+	
Timed Up and Go test		+	
Visual Analog Scale	+		

Таблиця

Реабілітаційне обстеження осіб з РС в категоріях МКФ

Досліджуваний показник / параметр	Методи обстеження	Категорія МКФ
Сила м'язів	ММТ шкалою Ловетта (Lovett Scale)	b730 Функції м'язової сили b735 Функції м'язового тону
Біль	Візуально-аналогова шкала (Visual Analog Scale)	b 280 Відчуття болю
Втома	Модифікована шкала впливу втоми (Modified Fatigue Impact Scale) Модифікована шкала задишки і втоми Борга (Borg Rating of Perceived Exertion Scale)	b 455 Функції толерантності до фізичного навантаження: b 4551 Аеробна здатність; b 4552 Стомлюваність.
Мобільність	<i>Berg Balance Scale</i>	d 410 Зміна основного положення тіла d 415 Утримування положення тіла d 420 Переміщення тіла d4300 Підняття d 455 Рух довкола
	Timed Up and Go test	d450 Ходьба d 410 Зміна основного положення тіла
	6 Minute Walk Test	d450 Ходьба
Ступінь тяжкості мобільності	Шкала Kurtzke Expanded Disability Status Scale (EDSS)	d450 Ходьба d 460 Переміщення з місця на місце
Незалежність у повсякденному житті	Шкала FIM (Functional Independence Measure)	d 510 Миття d 520 Догляд за частинами тіла d 530 Особиста гігієна d 540 Одягання d 550 Харчування d 560 Пиття d 410-429 Зміна та утримування положення тіла d 450-469 Ходьба та переміщення d 160-161 Увага d 177 Прийняття рішень d 330-349 Спілкування – продукування повідомлень d 720-779 Міжособистісні взаємодії та стосунки

Докладність опису того чи іншого метода залежить від ступеня розповсюдженості його застосування в наукових дослідженнях. Добре відомі методи можна детально не описувати; натомість нові методи вимагають повного опису з малюнками, схемами, формулами тощо. Повністю описуються всі власні модифікації, зміни, доповнення до методик інших авторів.

3.5. Організація дослідження

У підрозділі «Організація дослідження» студент докладно описує змістове наповнення всіх його етапів. Обов'язковим елементом цього підрозділу є опис усіх об'єктів практичного дослідження або педагогічного експерименту, який повинен містити відомості про їх кількість, вік і стать; цінність такого опису значно підвищують додаткові дані про стан фізичного розвитку, стан здоров'я, вид патології й т. п. Студент також повинен подати відомості про заклад, на базі якого він проводив практичне дослідження або педагогічний експеримент (це може бути медичний заклад або його окреме відділення, освітній заклад тощо).

Педагогічні дослідження часто є порівняльними: в роботі порівнюються результати експериментальної (основної) групи з результатами контрольної групи (групи порівняння). З огляду на це до відбору досліджуваних осіб ставляться особливі вимоги: особи експериментальної та контрольної групи повинні бути максимально ідентичними за своїми зовнішніми ознаками.

Важливим під час підбору досліджуваних є визначення їх кількості. У різних за спрямованістю дослідженнях кількість досліджуваних може буде неоднаковою. Під час масових обстежень кількість досліджуваних буде більшою. Кількість досліджуваних повинна бути достатньою для повної об'єктивізації досліджуваного явища, має носити статистичну значущість. Якщо вимагається багаторазова реєстрація показників у одного й того ж досліджуваного, то їхня кількість може бути невеликою.

Для того щоб надати в цьому підрозділі максимально повну інформацію про порядок проведення дослідження у просторі й часі, необхідно поетапно описати, що саме було зроблено для вирішення кожного із завдань дипломної роботи.

3.6. Результати дослідження та їх обговорення

Третій розділ, в якому висвітлюються результати дослідження, містить наукову інформацію, якої немає в опрацьованих джерелах. Це основна за обсягом частина роботи, в якій викладаються результати власного дослідження студента, що аналізуються порівняно з висновками інших авторів. Отже, для підготовки даного розділу студент обов'язково повинен провести власні експериментальні дослідження, на основі результатів яких довести істинність чи помилковість знайдених закономірностей, зв'язків, пояснень тощо.

Кількість підрозділів, які доцільно включити в цей розділ, залежить від інтеграційних характеристик результатів дослідження, що обговорюються. Мінімальна кількість підрозділів – два: у першому підрозділі презентується розроблена програма / алгоритм фізичної терапії і / або ерготерапії; у другому – висвітлюються результати експериментального дослідження щодо ефективності репрезентованої програми / алгоритму та рекомендації щодо практичного застосування результатів дослідження. Схематичне зображення структури і змісту програми фізичної терапії / ерготерапії доцільно подавати у форматі структури МКФ (Додаток Б). У описі змісту програми фізичної терапії/ерготерапії необхідно вказати один (або більше) клінічних випадків, що демонструють основні характеристики пацієнтів згідно Міжнародної класифікації функціонування та обмеження життєдіяльності.

Наприклад.

Клінічний випадок.

Історія пацієнта. Пацієнт Д., 35 років. Отримав травму внаслідок дорожньо-транспортної пригоди при зіткненні свого автомобіля з іншим авто, а саме, – перелом хребта на рівні Т 11-Т 12.

Скарги пацієнта на момент первинного обстеження: слабкість та порушення чутливості (оніміння) нижніх кінцівок, труднощі при вертикалізації, неможливість самостійно стояти і ходити, швидка втома та виснажливність.

Структура і функції. Оскільки на момент первинного обстеження пацієнт самостійно не пересувався, то клінічний інструментарій було обмежено до оцінювання показників функціонування та обмеження життєдіяльності на рівні структури і функції за МКФ: визначення ступеня тяжкості спинномозкової травми за шкалою ASIA (MMT та сенсорна чутливість) та спастичності м'язів нижніх кінцівок за шкалою Ашфорта.

Оцінювання спастичності м'язів за шкалою Ашфорта виявило незначну спастичність в плантарних згиначах нижніх кінцівок 1 (справа) та 1+ (зліва).

Діяльність. На момент первинного обстеження пацієнт самостійно присаджується на край ліжка (використовує переважно верхні кінцівки в якості опори під час вертикалізації та допоміжні пристосування); сидить на краю ліжка, упираючись ногами в підлогу, та утримуючи рівновагу впродовж тривалого часу; самостійно встає з опорою на ходунки / раму-трапецію та стоїть з підтримкою двох осіб або з опорою на ходунки / раму-трапецію; робить кілька кроків зі значною підтримкою / допомогою двох осіб або з опорою на ходунки / раму-трапецію.

Об'єктивне обстеження мобільності (діяльність та участь) пацієнта з використанням клінічного інструментарію проводилося, починаючи з першого дня другого тижня перебування в стаціонарному відділенні реабілітації, оскільки на першому тижні пацієнт був маломобільний і не міг пересуватися навіть за умови близької супервізії / фізичної допомоги інших осіб та опори на допоміжні засоби. Для оцінювання мобільності пацієнта використовувався такий клінічний інструментарій: *Berg Balance Scale, Timed Up and Go test, 6 Minute Walk Test, WISCI II.*

У самообслуговуванні, пов'язаного з діяльністю кисті і руки, незалежний. Обмеження самообслуговування та побутової діяльності обумовлюється нездатністю до самостійного пересування.

Участь. Одружений, має неповнолітню доньку (9 років), яку щоденно відвозив до школи. Працює інженером на повну ставку (40 годин/тиждень, 8 годин/день). Основні домашні/побутові обов'язки – покупка продуктів. Допомагає дружині в догляді за домашніми тваринами та роботі на присадибній ділянці. Рекреаційні вподобання / інтереси: туризм та подорожі, відпочинок на природі з родиною, догляд за домашніми тваринами (собака, кіт, кролики), рибальство.

Фактори середовища. Проживає разом із родиною в приватному секторі, будинок – 2 поверхи. Двір – рівний асфальт, від хвіртки до вхідної двері будинку орієнтовно 30 м. У дворі собака – кавказька вівчарка, яка утримується в спеціальному вольєрі, на ніч – випускається. Ганок має 3 сходинки, сходи на другий поверх в будинку – 10 сходинок. Покриття підлоги в кімнатах – лінолеум, ламінат та кахель (робоча частина кухні, ванна кімната та туалет). У кімнатах є м'які килимки-«доріжки». У ванній кімнаті – душова кабінка. Близький магазин – в районі 100 м від будинку, але треба переходити дорогу по нерегульованому пішохідному переході. Абсолютна підтримка ближнього соціального оточення та колег по роботі. Директор підприємства, на якому працює пацієнт, запевнив щодо збереження його робочого місця та за потреби його адаптацію. Дружина пацієнта узгодила можливість відвезення свого чоловіка до місця роботи. Дружина працює онлайн й має можливість здійснювати контроль за станом пацієнта, безпечністю його пересування та надавати необхідну допомогу.

Особистісні фактори. До травми був абсолютно незалежний в повсякденному житті. Вища інженерна освіта, працює за фахом 11 років. Бажає та планує якомога швидше повернутися до роботи. Рівень рухової активності / фізична підготовка: ранкові пробіжки підтюпцем (1-2 км) 3-4 рази на тиждень, в теплу пору року – велосипедні прогулянки, плавання в басейні 2 рази на тиждень (на нерегулярній основі), влітку – плавання у відкритих водоймах (3-4 рази на тиждень), активна праця на присадибній ділянці. Дуже вмотивований, позитивний, однак присутня підвищена тривожність щодо можливої втрати роботи та неспроможності в побуті. Запит пацієнта: відновлення самостійної ходьби без обмежень, щоб мати можливість повернутися до минулого життя і праці.

Основною вимогою щодо змісту третього розділу є вичерпна повнота викладення власних досліджень з висвітленням того нового, що студент вносить у розробку проблеми. Найважливішим в інтерпретації результатів дослідження є оцінка повноти вирішення поставлених завдань, оцінка достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів, середніх показників розвитку фізичних якостей тощо), їх порівняння з аналогічними результатами, що містяться в опрацьованих джерелах, обґрунтування проблеми подальших досліджень. Виклад матеріалу в цьому розділі повинен бути підпорядкований провідній ідеї, яку студент чітко визначає ще на етапі підготовки до роботи.

Експериментальна частина може бути представлена результатами одного (або більше) клінічного випадку з порівнянням кількісних результатів об'єктивного обстеження до та після впровадження програми фізичної терапії/ерготерапії. У більшості кваліфікаційних робіт порівнюються показники експериментальної (основної групи) та контрольної груп (група порівняння) чи показники однієї й тієї ж групи до початку та після впровадження експериментальної програми фізичної терапії/ерготерапії, що не є помилкою. Загалом студент оцінює повноту вирішення завдань, достовірність отриманих результатів, які найчастіше викладаються у формі критично-аналітичного тексту. Для того щоб полегшити сприйняття результатів дослідження, до цього розділу бажано включати таблиці, малюнки (графіки, діаграми тощо), схеми тощо.

Підготовка грамотного викладу результатів дослідження вимагає чіткої систематизації результатів дослідження та їх математичних обрахунків, які здійснюються, як правило, з використанням сертифікованих електронних програм, в яких передбачено застосування стандартизованих методів математичної статистики.

3.7. Висновки

Логічним завершенням кваліфікаційної роботи є висновки. Їхня основна мета – вказати на кінцеві положення, що їх було досягнуто в результаті дослідження, найважливіші наукові і практичні результати, подальшу перспективу розвідок у рамках даної теми або проблематики. Висновки повинні містити відповіді на всі завдання, поставлені у вступі (при цьому одному завданню можуть відповідати від одного до декількох висновків), і, таким чином, засвідчити, що в роботі було досягнуто поставленої мети. Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їхню достовірність, викласти рекомендації щодо їх використання.

За формою висновки подаються у вигляді конкретних лаконічних положень, вони повинні бути стислими, чітко сформульованими, мати кінцевий характер і подаватися так, щоб сутність роботи була зрозуміла без читання основного тексту. Як правило, висновки формулюються за пронумерованими пунктами. Їхня кількість не обмежується, але загалом обсяг висновків не повинен перевищувати розміру декількох стандартних аркушів.

Висновки повинні бути конкретними, тобто містити чітку інформацію з конкретної проблеми з опорою на цифрові дані. Ця інформація повинна витікати безпосередньо з результатів проведених власних досліджень і містити наукову новизну. У висновках особливо слід остерігатися неперевіреної інформації, тавтології, повторень, припущень, пишномовних слів та зайвих епітетів.

3.8. Список використаних джерел, додатки

Після висновків, починаючи з нового аркуша, в роботі розміщується список використаних джерел, до якого повинні бути включені всі джерела (паперові та електронні), що були використані студентом при підготовці та проведенні дослідження. Найбільш зручно складати такий список на основі попередньо підготовленого робочого каталогу, в якому всі джерела структуровані за алфавітним принципом. Складаючи його, необхідно дотримуватися вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис починається з нового рядка, літературні джерела слід розташовувати в алфавітному порядку авторів і назв праць,

спочатку видання українською мовою, після них – іноземні видання. Порядкова нумерація подається, як правило, числами з арабськими цифрами. Рекомендується такий приблизний обсяг списку використаних джерел: для кваліфікаційної роботи бакалавра – **35-55** джерел, для кваліфікаційної роботи магістра – **50-70** джерел. Принаймні половину з використаних паперових джерел повинно бути видано за останні десять років.

Всі джерела у списку подаються виключно мовою оригіналу (видання або електронного ресурсу), за алфавітним принципом, нумеруються арабськими цифрами.

Правила оформлення списку використаних джерел див. Додаток В.

За необхідності наприкінці роботи оформляються додатки. Додатки є обов'язковим розділом: вони включаються в роботу, якщо необхідно проілюструвати її деякі положення допоміжним матеріалом, важливим для забезпечення повноти їх сприйняття.

Зміст додатків можуть становити: 1) проміжні математичні доведення, формули і розрахунки; 2) таблиці допоміжних цифрових даних; 3) протоколи та акти випробувань, впровадження, розрахунки економічних ефектів тощо.; 4) інструкції і методики, опис алгоритмів та електронних програм, що були використані в ході дослідження; 5) ілюстрації допоміжного характеру (графіки, діаграми, схеми, фотографії тощо); 6) варіанти комплексів фізичних вправ; 7) класифікації або характеристики осіб, які брали участь у дослідженні в якості об'єктів; 8) графіки роботи та відпочинку, а також за необхідності деякі інші матеріали.

Рекомендований обсяг вивченої літератури при написанні кваліфікаційної роботи магістра не менше 60 літературних джерел, з яких:

50% повинні бути джерела з даної проблематики за останні 5-10 років;

30% - іноземні джерела наукової інформації.

4. ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Кваліфікаційна робота друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм). Основний текст роботи друкується з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм. Усі розділи в кваліфікаційній роботі починаються з нових аркушів, а підрозділи – продовжуються на тих же аркушах з незначним інтервалом перед їхніми заголовками.

Мова викладу основного тексту кваліфікаційної роботи – українська з використанням спеціальної термінології; стиль викладення – діловий, лаконічний; слід уникати речень та словосполучень, які не несуть необхідної інформації. Робота подається до захисту в переплетеному вигляді.

Посилання на джерела в тексті можна оформляти в декілька способів. Найбільш зручний – давати посилання наприкінці речення чи абзацу в квадратних дужках з позначенням номера (у вигляді числа), під яким дане джерело подане у списку використаних джерел [12; 13]. Якщо в тексті подається цитата з прямою мовою, взята з літературного джерела, після його номера через кому необхідно вказувати сторінку (сторінки), з якої запозичено дану цитату (наприклад: [4, с. 51-52]). Інший спосіб – викладати в круглих дужках ініціали і прізвища авторів та рік видання джерела (Звіряка О. М., 2016; Лянной Ю. О., 2017). Крім того, посилання можуть оформлятися у вигляді виноска внизу кожного аркуша під основним текстом.

4.2. Оформлення титульного аркуша

Перший аркуш кваліфікаційної роботи – титульний. У ньому зазначаються найменування вищого навчального закладу, факультету і кафедри, на якій виконується робота; прізвище, ім'я, по батькові автора; назва роботи; шифр і найменування напряму підготовки або спеціальності; прізвище та ініціали наукового

керівника, його науковий ступінь і вчене звання; місто і рік захисту кваліфікаційної роботи (проекту). Номер сторінки на титульному аркуші не ставиться (зразок оформлення титульного аркуша представлено в Додатку Г).

4.3. Оформлення змісту та переліку умовних скорочень / позначень

Зміст роботи оформлюється на окремому аркуші (або декількох аркушах) на самому її початку після титульного та зворотного аркушів. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків тощо (зразок оформлення змісту представлено в Додатку Д).

Якщо в роботі вжито значну кількість маловідомих скорочень, аббревіатур тощо, після змісту оформляється перелік умовних скорочень / позначень. Він подається у вигляді окремого списку, в якому зліва за алфавітним принципом наводяться скорочення та аббревіатури (наприклад, МОЗ), а справа через риску – їхні розшифровки (наприклад, Міністерство охорони здоров'я) (зразок оформлення переліку умовних скорочень / позначень представлено в Додатку Ж).

4.4. Оформлення заголовків структурних одиниць

Основні структурні елементи роботи (ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) починаються з нової сторінки, їх заголовки розташовуються симетрично до тексту по центру та друкуються напівжирним шрифтом прописними (великими) літерами, не підкреслюючи, без крапки наприкінці.

Заголовки підрозділів та пунктів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, не підкреслюючи, без крапки наприкінці.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх

розділяють крапкою, але без крапки наприкінці назви. Розрив слова знаком переносу в заголовках не допускається.

Відстань між основами рядків заголовка, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Відстань між заголовком і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж 2 міжрядкових інтервали (приклад оформлення заголовків структурних одиниць подано у Додатку К).

4.5. Оформлення нумерації

Нумерація кваліфікаційної роботи подається послідовно на кожному аркуші справа в його верхній частині арабськими цифрами без крапок. Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, якій включається до загальної нумерації сторінок роботи, але номер на першому аркуші не ставиться. При нумерації сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, формул, рисунків знак «№» не використовується.

Такі структурні частини, як ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТОК порядкового номера не мають.

Нумерація розділів, підрозділів, пунктів подається арабськими цифрами (1,2,3...) без знаку №.

Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ” (наприклад: РОЗДІЛ 3), після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу по центру (всі літери великі), без крапки наприкінці.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, без крапки наприкінці нумерації, наприклад: 1.2 (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу без крапки наприкінці назви.

Нумерація пунктів і підпунктів є порядковою в межах відповідних підрозділів чи пунктів без крапки наприкінці нумерації, наприклад: 2.3.5 (п'ятий пункт третього підрозділу другого розділу) (приклад оформлення нумерації подано у Додатку Л).

4.6. Оформлення таблиць

Як правило, таблиці розміщуються після першого згадування про них у тексті в такий спосіб, щоб їх можна було переглядати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Всі таблиці (за винятком таблиць, що розміщуються в додатках) нумеруються послідовно в межах кожного розділу. У правому верхньому кутку над відповідним заголовком таблиці ставиться напис «Таблиця» із зазначенням її номера (наприклад, у першому розділі: Таблиця 1.1., Таблиця 1.2. і т. д.; у другому розділі: Таблиця 2.1., Таблиця 2.2. і т. д.). Отже, в номері кожної таблиці відбивається номер розділу і порядковий номер самої таблиці.

Кожна таблиця обов'язково повинна мати власну назву, яка пишеться (набирається) над таблицею по центру симетрично до тексту. Заголовки всіх граф (рядків і стовпчиків) починаються з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Графа з порядковими номерами рядків включається до таблиці в разі необхідності. При переносі частини таблиці на інший аркуш слово «Таблиця» та її номер вказується один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуться слова «Продовження табл. номер».

Зразок оформлення таблиці представлено в Додатку М.

4.7. Оформлення рисунків

Рисунки (фотографії, структурно-логічні схеми, графіки, діаграми тощо), так само як і таблиці, доцільно подавати в тексті безпосередньо після згадок про них або на наступному аркуші, якщо це буде більш зручним для сприйняття. Якщо рисунок займає окремий аркуш, він включається до наскрізної нумерації сторінок на загальних підставах. Якщо обсяг таблиці або розмір рисунку ускладнюють їх розміщення на аркуші формату А4, вони або розбиваються на частини, або розміщуються в окремих додатках на аркушах більш великих форматів (як правило, А3), на що даються спеціальні вказівки в тексті роботи.

Усі рисунки позначаються словом «Рис.», після якого ставиться їхній номер (принцип нумерації аналогічний принципу нумерації таблиць) і назва. За необхідності до назви можуть бути додані пояснювальні коментарі. Таблиці і рисунки, розміщені в додатках, оформлюються так само, але включаються в додатки в якості їхніх складових частин, отже, самостійної нумерації не мають. Підпис до рисунку, як правило, ставиться під рисунком по центру симетрично до зображення. У назвах та коментарях до таблиць і рисунків скорочення та аббревіатури не використовуються.

Якість розміщуваних рисунків, особливо фотографій та інших ілюстрацій, повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Зразок оформлення рисунків представлено в Додатку Н.

4.8. Оформлення додатків

Додатки найчастіше оформляються як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її аркушах після списку використаних джерел. В окремих випадках допускається вставка їх у текст роботи з відповідними посиланнями. Якщо додатки розміщуються наприкінці роботи, кожен із них повинен починатися з нового аркуша й мати заголовок, надрукований малими літерами зверху над додатком по центру симетрично до тексту або зображення. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б. Назви додатків рекомендується формулювати у вигляді простих лаконічних речень, за необхідності до них у дужках може додаватися підзаголовок.

5. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ І ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Підготовка роботи до захисту

Не пізніше як за чотири тижні до захисту студент подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- електронну версію кваліфікаційної роботи;
- заяву про перевірку кваліфікаційної роботи на автентичність.

Кваліфікаційна робота не допускається до попереднього захисту у випадку порушення здобувачем вищої освіти вимог до змісту, оформлення та порядку підготовки роботи до захисту та у випадку непроходження експертизи на академічний плагіат.

Попередній захист на засіданні випускової кафедри кваліфікаційні роботи проходять за встановленим графіком, але не пізніше як за 3 тижні до терміну захисту перед екзаменаційною комісією.

На попередній захист студент повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи. Особа, що проводила перевірку робіт на унікальність, подає завідувачу кафедри відомості про результати перевірки.

Попередній захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи: виступ автора кваліфікаційної роботи з повідомленнями про основні положення роботи; детальні відповіді студента на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту та суті роботи; виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед екзаменаційною комісією.

Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту, встановлює терміни опрацювання та подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

Попереднім захистом кваліфікаційної роботи може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

Для захисту кваліфікаційних робіт не пізніше, ніж за три дні до засідання екзаменаційної комісії деканатом факультету/директоратом навчально-наукового інституту надається

голові комісії:

- зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи;
- подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи із довідкою про виконання навчального плану та успішності студента; висновком кафедри і наукового керівника про виконання кваліфікаційної роботи та її допуску до захисту за підписами декана факультету (інституту), завідувача кафедри, наукового керівника дослідження та секретаря деканату;
- письмову рецензію на кваліфікаційну роботу;
- електронний варіант звіту про перевірку в системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf та коротку рецензію наукового керівника.

5.2. Висновок наукового керівника та рецензування

Науковий керівник роботи перевіряє виконану роботу й разом із письмовим відгуком передає завідувачеві кафедри. У відгуку відображається працездатність студента, ступінь його самостійності, ініціативності, схильність до наукових досліджень, уміння проводити теоретичне і практичне дослідження й робити з нього правильні висновки. Науковим керівником також можуть бути відзначені виступи студента на семінарах і студентських конференціях, участь у секціях, гуртках і т. п. У відгуку він рекомендує допустити або не допустити кваліфікаційну роботу до захисту в екзаменаційній комісії. Зразок оформлення відгуку наукового керівника див. Додаток П.

Завідувач кафедри приймає рішення про допуск студента до захисту, про що робить відмітку в кваліфікаційній роботі. Якщо він вважає допуск студента до захисту неможливим, питання розглядається на засіданні кафедри за участю наукового керівника проекту.

Після прийняття рішення про допуск до захисту кваліфікаційна робота направляється завідувачем кафедри на рецензію. Рецензування, як правило, доручається викладачам, які мають науковий ступінь і вчене звання. У рецензії повинні бути

вказані: 1) актуальність і новизна обраної теми, її зв'язок з основними напрямками наукових досліджень, що здійснюються в навчальному закладі, на факультеті, на кафедрі; 2) наукова і практична обґрунтованість теми; 3) рівень ерудиції студента, його здатність до аналізу стану вивчення проблем, що вирішуються, до формулювання власних думок; 4) конкретність і чіткість формулювання мети і завдань, об'єкта і предмета, гіпотези дослідження; 5) обґрунтування раціонального застосування методів дослідження відповідно до поставлених завдань; 6) науково-методичний рівень виконання роботи (використання методик, апаратури, якості педагогічних спостережень, методів математичної статистики тощо); 7) конкретність висновків, відповідність їх поставленим завданням, значущість практичних рекомендацій і відповідність отриманим результатам досліджень, наявність актів впровадження результатів дослідження у практику; 8) відповідність оформлення роботи вимогам, грамотність, достатність обсягу; 9) наявність та якість додаткового ілюстративного матеріалу; 10) змістовність і правильність оформлення списку використаних джерел, широта використання джерел у тексті роботи; 11) загальні переваги й недоліки роботи. Наприкінці рецензент робить свій висновок щодо доцільності допуску роботи до захисту.

Рецензія повинна містити повну експертизу рукопису та конкретну пропозицію щодо оцінки роботи за шкалою ЄКТС, 100-бальною та національною шкалою. Негативна рецензія сама по собі ще не є підставою для відхилення роботи від захисту. Зразок оформлення рецензії див. додатки.

5.3. Підготовка доповіді та презентації до захисту

Під час підготовки до захисту кваліфікаційної роботи студент складає тези або доповідь обсягом у декілька аркушів (презентація додається). Регламент доповіді складає 10-12 хвилин.

У своїй доповіді він повинен коротко обґрунтувати актуальність теми, ознайомити екзаменаційну комісію з метою і завданнями дослідження, його науковою новизною (якщо це кваліфікаційна робота магістра), методами, які були застосовані в роботі, організацією та основними результатами дослідження, включаючи зроблені висновки.

5.4. Захист

Захист кваліфікаційної роботи (проекту) є складовою атестації випускника і підставою для прийняття рішення про присудження випускникові відповідної кваліфікації. Завідувач кафедри, на якій виконувалася кваліфікаційна робота (проект), разом з рецензією подає її голові екзаменаційної комісії для ознайомлення не пізніше як за день до захисту. Кожен студент захищається відповідно до встановленої заздалегідь черги. На відкритому засіданні, як правило, присутні інші студенти.

Захист складається з доповіді студента за темою роботи (при цьому він використовує попередньо підготовлені тези доповіді) та відповідей на питання членів екзаменаційної комісії.

Процедура захисту здійснюється за таким сценарієм. Голова екзаменаційної комісії встановлює часовий регламент для захисту кваліфікаційних робіт бакалавра і магістра. На засіданні він оголошує тему роботи, ім'я та прізвище студента, надає йому слово для доповіді. Доповідь студента починається словами «Шановний голова екзаменаційної комісії!» і завершується словами «Дякую за увагу!». Орієнтовний план змісту доповіді такий: 1) актуальність теми; 2) мета і завдання дослідження; 3) методологія вирішення завдань і застосовані методи дослідження; 4) організація дослідження, характеристика бази його проведення та об'єктів; 5) теоретичне і практичне значення, наукова новизна результатів; 6) стислий виклад результатів дослідження; 7) висновки і пропозиції.

Після доповіді студента члени комісії задають доповідачу питання, на які він дає лаконічні, але вичерпні відповіді. Питання доповідачеві можуть також задавати присутні на захисті студенти. Після відповідей на питання виступає науковий керівник. По закінченні засідання комісія проводить нараду, після якої її голова оголошує результати проведеного захисту та загальні оцінки.

Крім цього, екзаменаційній комісії до захисту кваліфікаційної роботи можуть бути подані: друковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь. Для захисту магістерських робіт наявність друкованих праць (наукові статті, методичні розробки тощо) є обов'язковою; які вказують на практичне застосування чи впровадження результатів кваліфікаційної роботи тощо.

5.5. Оцінювання

Робота оцінюється позитивною оцінкою тоді, коли вона є самостійно виконаним дослідженням і оформлена відповідно до вимог, які ставляться до кваліфікаційних робіт (проектів). Загалом на оцінювання роботи можуть впливати правильність і глибина викладання матеріалу теми, відповідність змісту назві теми, чіткість і конкретність поставлених завдань, вибір сучасних та адекватних проблематиці методів дослідження, методичний рівень роботи, достовірність і значимість одержаних результатів практичного дослідження або педагогічного експерименту, рівень опрацювання літературних та електронних джерел, грамотність, культура оформлення роботи, якість доповіді на захисті (зокрема здібність швидко та зрозуміло відповідати на поставлені запитання). Безпосередньо оцінювання проводиться за різними критеріями для кваліфікаційних робіт бакалавра і магістра за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра такі: 1) опрацювання літератури (максимум 10 балів); 2) опанування методів дослідження (максимум 10 балів); 3) теоретична підготовка (максимум 20 балів); 4) експериментальне дослідження та його результати (максимум 30 балів); 5) висновки та вміння їх інтерпретувати (максимум 10 балів); 6) доповідь на захисті та її презентація (максимум 10 балів); 7) грамотність, оформлення роботи відповідно до вимог (максимум 10 балів). Загальна кількість балів – максимум 100.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра такі: 1) опрацювання літератури (максимум 10 балів); 2) опанування методів дослідження (максимум 10 балів); 3) теоретична підготовка (максимум 20 балів); 4) експериментальне дослідження та його результати (максимум 20 балів); 5) висновки та вміння їх інтерпретувати (максимум 10 балів); 6) доповідь на захисті та її презентація (максимум 10 балів); 7) апробація результатів дослідження (максимум 10 балів); 8) грамотність, оформлення роботи відповідно до вимог (максимум 10 балів). Загальна кількість балів – максимум 100.

Остаточне оцінювання здійснюється за чотирибальною національною шкалою, яка передбачає оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». Перші три оцінки свідчать про те,

що кваліфікаційну роботу захищено. Оцінка за стобальною шкалою переводиться в національну систему оцінок за такою схемою: «відмінно» – 90-100 балів (оцінка «А» за шкалою ECTS); «добре» – 74-89 балів (оцінки «В», «С» за шкалою ECTS); «задовільно» – 60-73 бали (оцінки «D», «E» за шкалою ECTS); «незадовільно» – менш ніж 60 балів (оцінки «FX», «F» за шкалою ECTS). Студент, який отримав незадовільну оцінку за кваліфікаційну роботу, відраховується з вищого навчального закладу. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

6. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Кваліфікаційна робота, яка виконувалась на кафедрі, зберігається не менше одного року разом з такими документами: зброшурований примірник кваліфікаційної роботи, підписаний автором і науковим керівником роботи; завдання на кваліфікаційну роботу студенту; заява про перевірку кваліфікаційної роботи на автентичність; рецензія; протокол аналізу звіту подібності науковим керівником.

Кваліфікаційна робота розміщуються на веб-сторінці навчально-наукових інститутів/факультетів протягом місяця після її захисту.

Завдання на кваліфікаційну роботу студента, та протокол аналізу звіту подібності науковим керівником долучаються до протоколу засідання кафедри, на якому проводиться передзахист кваліфікаційної роботи.

7. ЗАПОБІГАННЯ ВИПАДКІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

Відповідно до ч. 6 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» університет зобов'язаний здійснювати заходи із запобігання академічному плагіату – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. З цією метою всі кваліфікаційні роботи студентів обов'язково проходять комп'ютерну перевірку на унікальність. Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти здійснюється співробітником Наукової бібліотеки, який вносить роботи до бази даних Університету в інтернет-системі StrikePlagiarism та визначає унікальність кожної кваліфікаційної роботи. На підставі результатів комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність видається електронний звіт. Електронний варіант звіту про перевірку в системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf передаються на відповідну кафедру протягом 3-х днів після подачі роботи до Наукової бібліотеки.

Захищені кваліфікаційні роботи розміщуються в репозитарії студентських робіт Наукової бібліотеки Університету.

Безпосередньо за визначення ступеня автентичності кваліфікаційної роботи відповідає завідувач випускової кафедри.

При підрахунку загального обсягу кваліфікаційної роботи не враховуються додатки.

Із звіту подібності до уваги беруться два показники: коефіцієнт подібності 1 (КП1) та коефіцієнт подібності 2 (КП2). Значення коефіцієнта подібності 1 (КП1) визначає, яка частина документів містить фразу 5 слів або більше, знайдену в базі даних університету, базі даних програми обміну базами даних, бази даних RefBooks або інтернет-ресурсів (за винятком запозичень з правових актів, знайдених у Базі даних правових актів). Коефіцієнт подібності 1 використовується насамперед для вивчення мовної незалежності автора документів. Значення коефіцієнта подібності 2 (КП2) визначає, яка частина документів містить фразу з 25 слів або більше знайдених в базах даних, згаданих вище (за винятком Базі даних правових актів). Через довжину виявлених фраз, показник подібності 2 є кращим

інструментом для виявлення несанкціонованих запозичень.

У випадку, якщо кваліфікаційна робота студента виконувалася на основі попередньо захищеного власного дослідження, то обсяг тексту, запозиченого з неї, не може перевищувати 35%.

Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність є таким:

- кваліфікаційна робота подається виконавцем на кафедру для перевірки на плагіат у форматах *.doc, *.docx, *.rtf не пізніше, ніж за тиждень до її попереднього розгляду (попереднього захисту) і надання допуску до захисту на засіданні екзаменаційної комісії;
- при поданні на кафедру кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти заповнює заяву за прийнятною формою (Додаток П), в якій засвідчує ознайомлення з нормативною базою перевірки поданої ним роботи на плагіат, відсутність запозичень з друкованих та електронних джерел, що не підкріплені відповідними посиланнями, і інформованість про можливі санкції у разі виявлення плагіату;
- підписана за формою заява залишається на кафедрі, на якій була виконана робота (зберігається 1 рік після захисту);
- завідувач кафедри направляє до відповідальної особи за перевірку кваліфікаційної роботи до Наукової бібліотеки, яка протягом трьох днів після написання заяви студента здійснює перевірку електронного варіанту кваліфікаційної роботи на плагіат через вносення роботи до бази даних Університету в інтернет-системі StrikePlagiarism та визначає її унікальність. На підставі результатів комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність видається електронний варіант звіту про перевірку в системі StrikePlagiarism у форматі *.pdf;
- за результатом перевірки завідувач кафедри приймає рішення про допуск кваліфікаційної роботи до попереднього слухання (попереднього захисту) або про її доопрацювання у визначений термін та повторну перевірку на унікальність (автентичність). Рішення повідомляється студенту завідувачем кафедри в день його прийняття.

Студент допускається до захисту кваліфікаційної роботи при наявності в ній значення для коефіцієнту подібності 1 - не більше 50%, а для коефіцієнту подібності 2 – не більше 10 %.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про кваліфікаційну роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка. Суми; 2020. 50 с.
2. Ковельська А.В., Лазарева О.Б., Баннікова Р.О., Шевчук Ю.В., Грін В.С. Основні вимоги щодо виконання кваліфікаційної роботи фахівця (магістра): метод. рекомендації для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Київ: НУФВСУ; 2020. 45 с.
3. Методичні рекомендації до підготовки та захисту кваліфікаційних робіт другого (магістерського) рівня: Галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія та ерготерапія» / уклад. Музика Ф.В., Данилевич М.В., Мазепа М.А., Коритко З.І., Бас О.А., Жарська Н.В. – Львів, 2020. – 60 с.
4. Електронний репозитарій СумДПУ імені А.С. Макаренка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://repository.sspu.sumy.ua/>
5. Електронний каталог СумДПУ імені А.С. Макаренка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.sspu.edu.ua/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок оформлення індивідуального календарного плану

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА**

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(назва кафедри)

(підпис)

(ініціали, прізвище, вчене звання)

« ____ » _____ 201__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від «__» _____ 20__ року, №__.

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (із чітким зазначенням обов'язкових складових) _____

ДОДАТОК Б

Планування втручань фізичної терапії для пацієнтів з РС на амбулаторному етапі реабілітації

Категорія МКФ	Ключові завдання	Втручання
Структура / Функції: b730 b735 b 455	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підвищення сили м'язів, нормалізація м'язового тону 2. Підвищення толерантності до фізичного навантаження, зниження впливу втоми 	<p>Терапевтичні вправи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вправи для підвищення сили м'язів (з подоланням опору, обтяженням). Активний і пасивно-активний стретчинг. 2. Вправи аеробного характеру із залученням усіх груп м'язів
Активність Участь d 410 d 415 d 420 d 4300 d 450 d 4551 d 460 d 510 d 520 d 530 d 540 d 550 d 560 d 160-161 d 177 d 330-349 d 720-779	<ol style="list-style-type: none"> 3. Покращення балансу та координації рухів в статичній та динамічній (внаслідок атаксії, парезів) 4. Покращення мобільності 5. Покращення навичок, пов'язаних з соціально-побутовою діяльністю (самообслуговування) 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Тренування вестибулярного апарату, балансу та координації в статичній та динамічній. Стабілотренінг на м'яких килимках, подушках, баланс-платформах. 4. Тренування мобільності (різні види ходьби та переміщення), покращення швидкості ходьби; підвищення аеробної витривалості на велотренажерах, біговій доріжці. 5. Тренування навичок соціально-побутової діяльності (в інтеграції з ерготерапевтом) в щоденних рутинних

Таблиця

Реалізація короткострокової цілі фізичної терапії:

«Дитина через 2 тижні зможе самостійно, тримаючись за перила, долати 4 сходинки ногами по чергово»

Категорія МКФ	Проблема	Методи обстеження	Втручання
Структура і функції			
b710	Обмеження рухливості в суглобах нижніх кінцівок	Гоніометрія	Вправи для збільшення рухливості (активний стретчинг)
b730	Зниження сили м'язів нижніх кінцівок	Сила м'язів за шкалою Ловетта	Вправи для збільшення сили м'язів (з подоланням опору, з обтяжувачами на ноги)

b735	Спастичність м'язів нижніх кінцівок	Ступінь спастичності м'язів за шкалою Ашфорта	Зниження спастики (масаж, озокерито-парафінові аплікації, багаторазове повторення, релаксаційні вправи)
Активність та участь			
d460	<i>Переміщення в різних місцях.</i> Підйом та спуск по 4 сходинках лише за підтримки з обох сторін (перила і асистент), приставляючи на кожній сходинці одну ногу до іншої	Шкала GMFM-66: 86. Стоїть: вверх 4 сходинки, ногами почергово 87. Стоїть: вниз 4 сходинки, ногами почергово. Оцінка 1 бал – спроби до виконання	Тренування різних видів ходьби, ходьба з перешкодами, по різних поверхнях. Цілеспрямована терапія на функцію (тренування підйому та спуску по сходинках). Комплементарно: рухливі ігри з пересуванням

Таблиця

Реалізація короткострокової цілі фізичної терапії:
«Дитина через тиждень зможе самостійно з'їсти тарілку рідкої каші, тримаючи ложку в правій руці»

Категорія МКФ	Проблема	Методи обстеження	Втручання
Структура і функції			
b710	Обмеження рухливості в суглобах правої верхньої кінцівки	Гоніометрія	Вправи для збільшення рухливості (активний стретчинг)
b730	Зниження сили м'язів правої верхньої кінцівки	Сила м'язів за шкалою Ловетта	Вправи для збільшення сили м'язів (з подоланням опору, із зусиллями, з обтяжувачами для руки)
b735	Спастичність м'язів правої верхньої кінцівки переважно в дистальних відділах	Ступінь спастичності м'язів за шкалою Ашфорта	Зниження спастики (масаж, озокерито-парафінові аплікації, багаторазове повторення, релаксаційні вправи)

Активність та участь			
d445 d550	<i>Використання кисті та руки</i> <i>Вживання їжі</i> Знижена швидкість та точність маніпуляції предметами правою рукою. При прийомі їжі правою рукою розсипає і розливає їжу, не доносячи до рота	Шкала VFMF Ліва рука – без обмежень; права рука – обмеження в складних маніпуляціях.	СІМТ – терапія Бімануальне тренування Цілеспрямована терапія на функцію кисті (навички прийому їжі) Комплементарно: ігри-маніпуляції з предметами в природному середовищі

Таблиця

**Планування реабілітаційних інтервенцій
для постінсультних пацієнтів на рівні функції (за МКФ)**

Категорія МКФ	Проблеми	Методи оцінки	Інтервенції
b710	Обмеження рухливості в суглобах уражених кінцівок	Індекс Мотрісайті / Motricity Index	Вправи для підвищення амплітуди рухів (позиціонування, пасивний і активний стретчинг)
b7302	Зниження м'язової сили м'язів кінцівок з одного боку тулуба	Індекс Мотрісайті / Motricity Index	Вправи для збільшення сили м'язів (з подоланням опору, еластичними стрічками, обтяжувачами)
b7352	Спастичність м'язів кінцівок з одного боку тулуба	Шкала Ашфорта / Ashworth Scale for Grading Spasticity	Зниження спастики (масаж, позиціонування, пасивний та активний стретчинг, релаксаційні вправи)
b7603	Контроль і координація довільних рухів: порушення опорної функції, рівноваги	Моторний контроль вертикалізації / Upright Motor Control Test	Вправи для покращення опорної функції уражених кінцівок і балансу у положеннях лежачи, сидячи, стоячи

Таблиця

Планування реабілітаційних втручань для постінсультних пацієнтів на рівні діяльності (за МКФ)

Категорія МКФ	Проблеми	Методи оцінки	Інтервенції
d410-420	Проблеми зі зміною та підтримкою положення тіла: порушення балансу в статиці і динаміці	Шкала Берга / <i>Berg Balance Scale</i>	Тренування, орієнтоване на баланс
d440 d445	Проблеми з використанням кисті і руки та точних рухів кисті	Індекс Бартел / <i>Bartel ADL Index</i>	Тренування, орієнтоване на верхню кінцівку; рухова терапія індукована обмеженням; дзеркальна терапія
d450 d460	Проблеми з ходьбою та переміщенням в різних місцях	Індекс Бартел / <i>Bartel ADL Index</i> Тест Вставай та йди / <i>Timed Up and Go test</i>	Тренування, орієнтоване на ходьбу; вправи на біговій доріжці з частковою підтримкою тіла або без неї

ДОДАТОК В

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК

стилів оформлення списку наукових публікацій

1. MLA (Modern Language Association) style.
2. APA (American Psychological Association) style.
3. Chicago/Turabian style.
4. Harvard style.
5. ACS (American Chemical Society) style.
6. AIP (American Institute of Physics) style.
7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
8. **Vancouver style.**
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style.
11. Springer MathPhys Style.

Оскільки сферою застосування **Vancouver style** є медицина та фізичні науки, рекомендуємо оформлювати список літератури в цьому стилі.

Приклади оформлення літератури в стилі Ванкувер:

Книга / посібник:

1. Алексенко РС, Звонарев КИ. Общая педиатрия: учебник для студ. мед. вузов. Москва: Медицина; 2015. 356 с.
2. Бріскін Ю, Одинець Т, Пітин М, Сидорко О. Оздоровче плавання: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2017. 200 с.
3. Васичкин ВИ. Большой справочник по массажу. СПб: Невская книга. Москва: Изд-во Эксмо; 2004. 448 с.
4. Головацький АС, Черкасов ВГ, Сапін МР та ін. Анатомія людини: підручник: у 3 т. Т. 1, Вид. 3. Вінниця: Нова книга; 2013. 368 с.
5. Кукса НВ, Карпенко ЮМ. Фізична терапія в нейрореабілітації. Суми: Університетська книга; 2017. 230 с.
6. Armitage P, Berry G, Matthews JN. Statistical methods in medical research. John Wiley & Sons; 2008 Apr 15.

Стаття в журналі:

1. Зинченко ВВ. Проявления рахита у детей с нарушениями формирования тазобедренных суставов. Літопис травматології та ортопедії. 2006;(12):72-6.

2. Острівна НВ, Корж ЮМ. Гідрокінезотерапія у фізичній реабілітації дітей дошкільного віку з порушеннями постави. Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. 2015;(2):114-7.
3. Роговенко АП, Статівка СМ. Складання програм фізичної терапії та ерготерапії. Теорія фізичного виховання і спорту. 2019 Янв 23;(1):71-84.
4. Руденко АМ, Звіряка ОМ. Спосіб діагностики дисплазії кульшових суглобів за допомогою симптома Дюшена-Тренделенбурга у дітей дошкільного віку. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015;3(129):278-81.
5. Чичигина ЕВ. Физическое воспитание детей дошкольного возраста с нарушениями опорно-двигательного аппарата. Педагогика, психологія та мед.-біол. проблеми фіз. виховання і спорту: зб. наук. пр. / ред. С. С. Єрмаков. Харків-Львів: ХДАДМ (ХХПІ). 2003;(17):363-369.
6. Powell C. The Delphi technique: myths and realities. Journal of advanced nursing. 2003 Feb 1;41(4):376-82.

Стаття в електронному журналі:

1. Білінський ЙЙ, Урван ОГ, Гуральник АБ. Сучасні методи перинатальної діагностики дисплазії кульшового суглобу: світові тенденції. Наукові праці ВНТУ. 2019;(4):1-10. DOI: <https://doi.org/10.31649/2307-5376-2019-4-1-10>
2. Aho M, Irshad B, Ackerman SJ, Lewis M, Leddy R, Pope T, et al. Correlation of sonographic features of invasive ductal mammary carcinoma with age, tumor grade, and hormone-receptor status. J Clin Ultrasound [Internet]. 2013 Jan [cited 2015 Apr 27];41(1):10-7. Available from: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jcu.21990/fullDOI: 10.1002/jcu.21990>

Автореферат / дисертація:

1. Альошина АІ. Профілактика й корекція функціональних порушень опорно-рухового апарату дітей та молоді у процесі фізичного виховання [автореферат]. Київ; 2016. 44 с.

2. Бондарь ЕМ. Коррекция функциональных нарушений опорно-двигательного аппарата у детей 5–6 лет с учетом пространственной организации их тела [диссертация]. Киев; 2009. 224 с.

Інші інтернет-ресурси:

1. Дисплазія кульшових суглобів та вроджений звих стегна у дітей. Клінічна настанова, заснована на доказах. 2016 [Інтернет]. Доступно: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/akn_dyspl.pdf
2. Закон України про дошкільну освіту [Інтернет]. Доступно: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2628-14>

Правила оформлення літератури в стилі Ванкувер (за кількістю авторів)

(1-6 авторів)

1. Руденко АМ. Оцінка динаміки показників фізичного розвитку та рухових якостей у процесі реалізації програми фізичної реабілітації дошкільників із наслідками дисплазії кульшових суглобів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2020;5(25): 128-32.
2. Андрєєва О, Сухомлинов Р. Організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2016;(3):29-32.
3. Арсеньев АВ, Дудин МГ, Михайлов ВМ. Перспективы использования магнитотерапии в детской ортопедии. Физиотерапевт. 2008;(11):9.
4. Афанасьєв С, Рокутов С, Афанасьєва О, Проскура В. Загальні теоретичні та клінічні аспекти дисплазії кульшових суглобів у дітей, погляд на реабілітацію. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2020;(37):54-9.
5. Кашуба В, Носова Н, Коломієць Т, Маслова О, Бондар О. Обґрунтування та розробка корекційно-профілактичних комплексів з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю постави дітей 5–6 років у процесі фізичної реабілітації. Молодіжний наук. вісник Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт. 2018;(31):65-72.

(7 авторів і більше)

1. Кукса НВ, Карпенко ЮМ, Звіряка ОМ, та ін. Фізична терапія та ерготерапія осіб з хворобою Паркінсона. Здоров'я нації. 2019;(32):156-63.
2. Garabekyan T, Ashwell Z, Chadayammuri V, et al. Lateral acetabular coverage predicts the size of the hip labrum. Am J SportsMed. 2016;44(6):1582-9.

ДОДАТОК Г

Зразок оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра здоров'я, фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії

Туровець Богдан Леонідович

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ОСІБ З ХРЕБТОВО-СПИННОМОЗКОВОЮ ТРАВМОЮ (НИЖНІЙ ПАРАПРЕЗ)

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра / бакалавра

Науковий керівник

_____ Н. В. Кукса

~~канд.~~ пед. наук, доцент кафедри здоров'я,
фізичної терапії, реабілітації та ерготерапії

« ____ » _____ 2022 року

Виконавець

_____ Б.Л. Туровець

« ____ » _____ 2022 року

Суми 2022

ДОДАТОК Д
Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ГОСТРИМ ПОРУШЕННЯМ МОЗКОВОГО КРОВООБІГУ	11
1.1 Етіологія та патогенез гострого порушення мозкового кровообігу	23
1.2 Симптоматика та клінічна картина гострого порушення мозкового кровообігу	28
1.3 Аналіз сучасних підходів до реабілітації осіб з гострим порушенням мозкового кровообігу	33
Висновки до розділу 1.....	39
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ	40
2.1 Методи дослідження.....	40
2.2 Організація дослідження.....	45
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3 ПРОГРАМА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ОСІБ З ГОСТРИМ ПОРУШЕННЯМ МОЗКОВОГО КРОВООБІГУ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ.....	50
3.1 Алгоритм програми фізичної терапії осіб з гострим порушенням мозкового кровообігу в умовах стаціонару	50
3.2 Результати застосування програми фізичної терапії	58
Висновки до розділу 3.....	60
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	67

ДОДАТОК Ж

Зразок оформлення переліку умовних скорочень / позначень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АР – афективні розлади

РР – рухові розлади

ДЕ – дісцикуляторна енцефалопатія

КН – когнітивні порушення

ППБ – порушення постурального балансу

ГПМК – гостре порушення мозкового кровообігу

ГПІ – гострий період інсульту

ПБ – постуральний баланс

РЛДС – регіонарно-локальні дискоординаторні синдроми

СКГ – статокінезіограма

ТВ – терапевтичні вправи

ЦТ – центр тиску

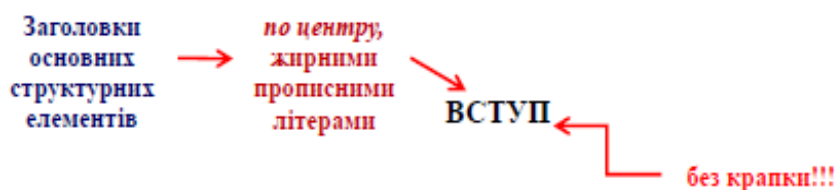
ЦІ – церебральний інсульт

CMSA – Chedoke McMaster Stroke Assessment

FIM – Functional Independence Measure

ДОДАТОК К

Зразок оформлення заголовків структурних одиниць

Актуальність теми. На сьогодні основною соціально-медичною проблемою в світі є гостре порушення мозкового кровообігу (ГПМК). Щороку інсульт переносять 17,3 млн. людей - це на 68% більше, ніж у 1990 р., та близько 6 млн. людей щороку вмирають, що становить.....

Абзацний відступ – 1,25 мм

ВИСНОВКИ

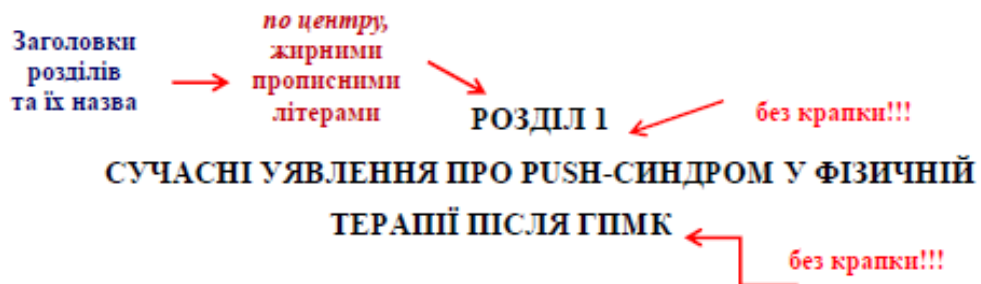
↑ } 2 міжрядкових інтервали

Теоретичний аналіз доступних даних і результати власних досліджень дозволяють зробити наступні висновки:

1. Вивчення даних науково-методичної літератури дозволяє відзначити стійку тенденцію до збільшення частоти випадків гострого порушення мозкового кровообігу за ішемічним та геморагічним типом, що призводить до ряду постуральних розладів. Одні з таких розладів.....

ДОДАТОК Л

Зразок оформлення нумерації

1.1 Гостре порушення мозкового кровообігу, види та наслідки

Гострі порушення мозкового кровообігу залишаються найважливішою медико-соціальною проблемою у всіх економічно розвинутих країнах світу, займають перше місце серед захворюваності, смертності та інвалідизації у.....

ДОДАТОК М

Зразок оформлення таблиці

54

Таблиця 3.6.

Динаміка змін середніх показників гнучкості й сили обстежених старшокласників, що відбулися під впливом виконання програми корекційних фізичних вправ (n = 36)

Показники	До експ.	Після експ.	Динаміка змін	Приріст (%)
Нахил голови вправо (см)	4,35	5,30	0,95	17,92
Нахил голови вліво (см)	5,20	6,05	0,85	14,05
Нахил тулуба вправо (см)	42,95	40,70	- 2,25	- 5,24
Нахил тулуба вліво (см)	36,90	38,15	1,25	3,28
Утримання ніг на правому боці (с)	25,70	28,25	2,55	9,03
Утримання ніг на лівому боці (с)	20,80	26,10	5,30	20,31
Утримання тулуба в сіді (с)	12,70	16,85	4,15	24,63

Текст ...

ДОДАТОК Н

Зразок оформлення рисунків

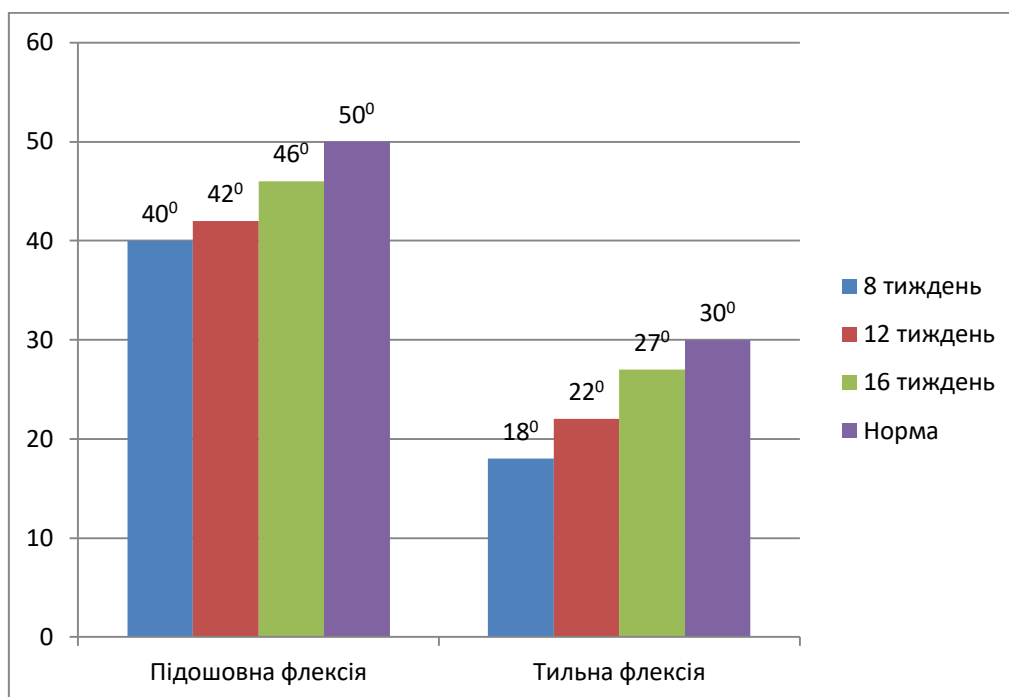

Рис. 3.4. Динаміка показників амплітуди руху в гомілковостопному суглобі

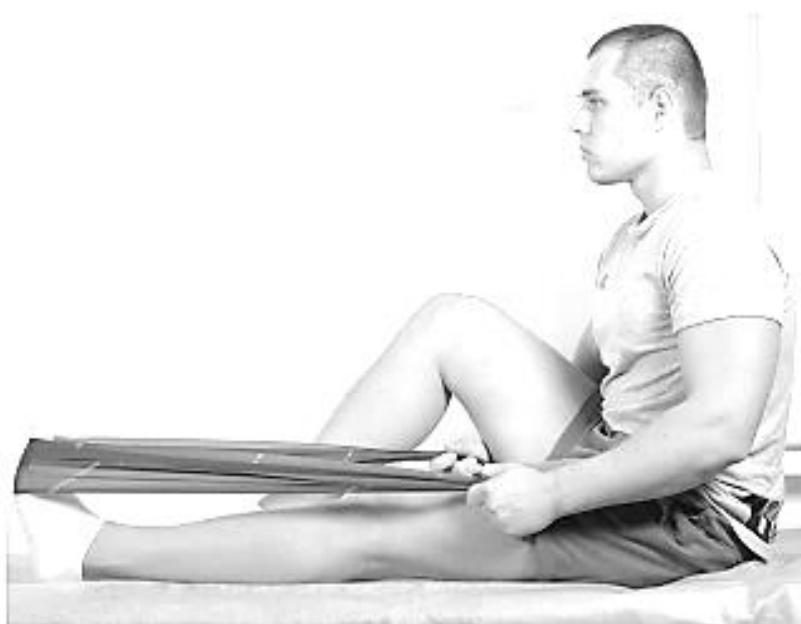

Рис. 3.2 Розігнутий колінний суглоб

ДОДАТОК П

Зразок оформлення висновку наукового керівника

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені А.С.МАКАРЕНКА

ПОДАННЯ ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Направляється студент _____ до захисту дипломної роботи за спеціальністю _____ на тему: _____

Дипломна робота і рецензія додаються.

Декан (директор) _____ факультету (інституту) _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на _____ факультеті (інституті) з 20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.

Секретар факультету _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____

Керівник роботи _____
(підпис) (ініціали, прізвище)
«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри _____ про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто на засіданні кафедри «__» _____ 20__ року, протокол №__. Студент _____ допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (ініціали, прізвище)
«__» _____ 20__ року

Зразок оформлення рецензії

Рецензія на кваліфікаційну роботу магістра

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність _____

Галузь знань _____

Тема _____

Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи і доцільність її розроблення: _____

Якість проведеного дослідження: _____

Позитивні риси кваліфікаційної магістерської роботи: _____

Зауваження _____

Практична значимість висновків і рекомендацій _____

Рецензент:

Науковий ступінь, учене звання (за наявності)

_____ (підпис)

_____ (ІПП)

Місце роботи та посада

Підпис засвідчую (для зовнішніх рецензентів) _____

(посада, підпис)

Зразок оформлення акту впровадження наукових досліджень

**КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«СУМСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАЙОННА КЛІНІЧНА
ЛІКАРНЯ» СУМСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

№ _____ На № _____ від _____

Акт впровадження результатів наукових досліджень у практику
Комунального некомерційного підприємства «Сумська центральна районна лікарня»
Сумської районної ради Сумської області.

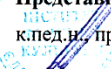
Ми, ті що нижче підписалися, склали цей акт про те, що Черняков Віктор
Миколайович – виконавець магістерської роботи за темою «**Фізична терапія пацієнтів
з невротією сідничного нерва в післягострому реабілітаційному періоді**», протягом
2021-2022 рр. внесено у практичну діяльність вищезазначеного закладу такі
рекомендації та пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Фізична терапія пацієнтів з невротією сідничного нерва в післягострому реабілітаційному періоді. Передбачено проведення попереднього обстеження та контроль результатів.	Розроблено алгоритм програми фізичної терапії пацієнтів з невротією сідничного нерва у післягострому реабілітаційному періоді, що базується на об'єктивному обстеженні відповідно категоріальному профілю за МКФ, оцінюється рівнями реабілітаційного потенціалу та досягненням поставлених SMART цілей реабілітації, у своїй структурі включає кінезотерапію, лікувальний масаж, постізометричну релаксацію, що послідовно вирішують основні цілі фізичної терапії, та відображають оцінку реабілітаційного втручання	Спрямоване використання спеціальних терапевтичних вправ, постізометричної релаксації та процедури масажу з метою відновлення рухових та чутливих розладів, зумовлених невротією сідничного нерва, проявляються картиною поступових клінічних покращень, що формують стійке функціональне відновлення. Отримані в результаті дослідження позитивні результати відновлення функціонування пацієнтів з невротією сідничного нерва дозволяють рекомендувати розроблений алгоритм фізичної терапії для широкого використання в мережі лікувально-профілактичних і реабілітаційних установ

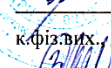
Автор розробки: студент-магістрант

 В.М. Черняков

Представник організації розробки:

 к.пед.н., професор, директор ННІФК

М. О. Ляной

 к.фіз.вих., доцент, завідувач кафедри ЗФТРЕ

О. М. Звіряка

Представник установи впровадження:

Директор СЦРКЛ Поцелуєв В.І.

Зразок оформлення заяви на перевірку унікальності кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри (назва кафедри)

_____ (Прізвище, ініціали завідувача)

здобувача вищої освіти _____

_____ (Прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність, група, телефон)

ЗАЯВА

ПРО ПЕРЕВІРКУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ НА АВТЕНТИЧНІСТЬ

Я, _____, студент _____ групи, виконавець кваліфікаційного дослідження _____

_____ на здобуття ступеня освітнього рівня _____ підтверджую, що в моїй письмовій роботі не міститься елементів плагіату (запозичень чужого тексту, опублікованого раніше на паперовому або електронному носії, без посилання на автора і джерело).

Усі прямі запозичення з друкарських і електронних джерел, а також із захищених раніше кваліфікаційних робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений (а) з тим, що виявлення плагіату у моїй роботі є основою для недопуску мене до захисту.

Число

ПІБ

Методичне видання

ЗВІРЯКА Олександр Миколайович,
МАЛЯРОВА Юлія Миколаївна,
БУГАЄНКО Тетяна Вікторівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ТА
ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ПЕРШОГО
(бакалаврського) ТА ДРУГОГО (магістерського)
ОСВІТНІХ РІВНІВ**

Комп'ютерна верстка *С.П. Цьома*

Підп. до друку 30.01.2023.
Формат 60x84/16. Гарнітура Arial.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 3,84.
Ум. фарб.-відб. 3,84. Обл.-вид. арк. 2,57.
Тираж 100 пр. Вид. №5.

Видавець і виготовлювач:
ФОП Цьома С.П. 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.